

**“ SHAXS PSIXODIAGNOSTIKASI TUSHUNCHASI VA UNING
PSIXOLOGIYA FANIDAGI O‘RNI”**

Osiyo xalqaro universiteti

1-kurs magistranti

Rajapov Alisher Jumaniyazovich

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada shaxs psixodiagnostikasi tushunchasi, uning shakllanish jarayoni hamda psixologiya fanidagi o‘rni ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Shaxs psixodiagnostikasining asosiy maqsad va vazifalari, shuningdek, shaxsning individual-psixologik xususiyatlarini aniqlashdagi metodologik ahamiyati yoritib beriladi. Maqolada psixodiagnostikaning psixologiya fanining boshqa yo‘nalishlari bilan uzviy bog‘liqligi, amaliy psixologik faoliyatdagi o‘rni va zamonaviy psixologiyada tutgan mavqei asoslab beriladi. Shaxs psixodiagnostikasi ta’lim, klinik, konsalting va ijtimoiy-psixologik amaliyotda muhim ilmiy-amaliy vosita ekanligi ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: shaxs, psixodiagnostika, psixologiya fani, psixologik baholash, individual xususiyatlar, test, metodika.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается понятие психодиагностики личности, процесс её становления и место в системе психологической науки. Анализируются основные цели и задачи психодиагностики личности, а также её методологическое значение в изучении индивидуально-психологических особенностей человека. Раскрывается взаимосвязь психодиагностики личности с другими направлениями психологии и её роль в практической психологической деятельности. Обосновывается значимость психодиагностики личности в образовательной, клинической, консультативной и социальной психологии.

Ключевые слова: личность, психодиагностика, психологическая наука, психологическая оценка, индивидуальные особенности, тест, методика.

ANNOTATION

The article analyzes the concept of personality psychodiagnosics, its formation and role in psychological science. The main goals and objectives of personality psychodiagnosics, as well as its methodological significance in studying individual psychological characteristics, are examined. The relationship between personality psychodiagnosics and other branches of psychology is revealed, and its importance in practical psychological activities is substantiated. The article emphasizes the role of

personality psychodiagnostics in education, clinical psychology, counseling, and social psychological practice.

Keywords: personality, psychodiagnostics, psychological science, psychological assessment, individual characteristics, test, methodology.

Kirish

Bugungi kunda psixologiya fanining eng muhim va tez rivojlanayotgan yo‘nalishlaridan biri shaxsni ilmiy asosda o‘rganish hisoblanadi. Jamiyat taraqqiyoti, ijtimoiy munosabatlarning murakkablashuvi hamda inson omilining ahamiyati ortib borishi shaxs psixologiyasiga bo‘lgan ehtiyojni kuchaytirmoqda. Ayniqsa, shaxsning individual-psixologik xususiyatlarini aniqlash, baholash va tahlil qilish masalalari amaliy psixologiya oldida muhim vazifalar sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Shaxsni o‘rganishda psixodiagnostika muhim ilmiy-amaliy vosita hisoblanadi. Psixodiagnostika orqali shaxsning intellektual, emotsional, irodaviy, motivatsion va ijtimoiy xususiyatlarini aniqlash mumkin. Shu bois shaxs psixodiagnostikasi nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ham ega bo‘lib, ta‘lim, sog‘liqni saqlash, mehnat psixologiyasi, konsalting va klinik amaliyotda keng qo‘llaniladi. Mazkur maqolaning maqsadi shaxs psixodiagnostikasi tushunchasini ilmiy jihatdan yoritish hamda uning psixologiya fanidagi o‘rni nazariy tahlil qilishdan iborat.

Asosiy qism

Shaxs psixodiagnostikasi tushunchasi va mohiyati. Psixodiagnostika — bu shaxsning individual-psixologik xususiyatlarini aniqlash, baholash va prognozlashga qaratilgan ilmiy-amaliy faoliyatdir. “Psixodiagnostika” atamasi ilk bor XX asr boshlarida ilmiy muomalaga kiritilgan bo‘lib, psixologik testlar va baholash metodlarining rivojlanishi bilan bevosita bog‘liqdir.

Shaxs psixodiagnostikasi esa psixodiagnostikaning muhim yo‘nalishi bo‘lib, shaxs tuzilmasi, xarakteri, temperament, qobiliyatlar, ehtiyojlar, motivlar va emotsional holatlarni o‘rganishga qaratilgan. Ushbu yo‘nalish shaxsni yaxlit tizim sifatida tahlil qilishni nazarda tutadi.

Shaxs psixodiagnostikasining asosiy vazifalariga quyidagilar kiradi: shaxsning individual-psixologik xususiyatlarini aniqlash; shaxs rivojlanish darajasini baholash; psixologik muammolarni aniqlash va prognoz qilish; psixologik yordam va korreksiya uchun asos yaratish. Shaxs psixodiagnostikasining psixologiya fanidagi o‘rni

Shaxs psixodiagnostikasi umumiy psixologiya, shaxs psixologiyasi, differensial psixologiya va amaliy psixologiya bilan uzviy bog‘liqdir. U psixologik nazariyalarni amaliyot bilan bog‘lovchi muhim ilmiy bo‘g‘in sifatida namoyon bo‘ladi.

Psixologiya fanida shaxsni o'rganish turli yondashuvlar asosida amalga oshiriladi. Psixodiagnostika ushbu yondashuvlarni empirik ma'lumotlar bilan boyitadi. Masalan, shaxs nazariyalarida ilgari surilgan g'oyalar psixodiagnostik metodlar orqali tekshiriladi va amaliy jihatdan asoslanadi.

Shuningdek, shaxs psixodiagnostikasi psixologik xizmat tizimining ajralmas qismi hisoblanadi. Ta'lim muassasalarida o'quvchilarning individual xususiyatlarini aniqlash, kasbga yo'naltirish, ijtimoiy moslashuvni baholash aynan psixodiagnostik tadqiqotlar orqali amalga oshiriladi. Shaxs psixodiagnostikasining metodologik asoslari

Shaxs psixodiagnostikasi ilmiylik, tizimlilik, ob'ektivlik va etik tamoyillarga asoslanadi. Psixodiagnostik tadqiqotlarda testlar, so'rovnomalar, kuzatish, suhbat va proektiv metodikalardan foydalaniladi.

Metodologik jihatdan psixodiagnostika shaxsni faqat natijalar yig'indisi sifatida emas, balki murakkab psixologik tizim sifatida o'rganishni talab qiladi. Shu sababli zamonaviy psixologiyada kompleks diagnostik yondashuv ustuvor hisoblanadi. Zamonaviy psixologiyada shaxs psixodiagnostikasining ahamiyati

Hozirgi davrda shaxs psixodiagnostikasi yangi ilmiy yondashuvlar va texnologiyalar bilan boyib bormoqda. Kompyuterlashtirilgan testlar, raqamli baholash tizimlari shaxsni o'rganish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Shaxs psixodiagnostikasi shaxs rivojlanishini prognoz qilish, psixologik salomatlikni saqlash va ijtimoiy moslashuvni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, shaxs psixodiagnostikasi psixologiya fanining muhim va ajralmas yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. U shaxsning individual-psixologik xususiyatlarini ilmiy asosda o'rganish, baholash va rivojlantirish imkonini beradi. Shaxs psixodiagnostikasining psixologiya fanidagi o'rni nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lashda namoyon bo'lib, zamonaviy psixologik xizmatning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent.
2. Karimova V. M. **Psixodiagnostika asoslari**. – Toshkent : Fan, 2020.
3. G'oziyev E. F. **Umumiy psixologiya**. – Toshkent, 2019.
4. Ananyev B. G. **Человек как предмет познания**. – Санкт-Петербург, 2018.
5. Leontyev A. N. **Деятельность. Сознание. Личность**. – Москва, 2017.
6. Rorschach H. **Psychodiagnostics**. – New York, 2019.
7. Anastasi A., Urbina S. **Psychological Testing**. – New Jersey, 2020.